

IO2.B – FORMA: PASAKOS SIUŽETUI IR DIDAKTIKOS METODIKAI PATEIKTI

Erasmus+ KA2 Strateginių Partnerysčių **projekto “Tradicijos ir inovacijos ikimokyklinio ugdymo įstaigose”** (angl. “Tradition and Innovation @Kindergarten”) **(TIK) tikslas** - pagerinti vaikų, kurie lanko ikimokyklinio ugdymo įstaigas, ir auklėtojų pagrindines ir horizontaliąsias kompetencijas per tradicinių pasakų sekimą ir palyginimą. Kartu projektu siekiama burti bendruomenę, kviesti vaiko artimuosius (tėvus, senelius, kt.) dalyvauti vaiko ugdymo procese, susipažinti su kitomis kultūromis, legendomis ir kitų šalių tradicijomis.

Projekto tinklapyje (<https://tik.pixel-online.org/storyplot.php>) pateikiami vienas iš rezultatų - užsienio partnerių sukurti pasakų aprašymai su edukacine svarba, užsiėmimo planu, visu pasakos tekstu ir vaikų piešinių vaizdine medžiaga (video). Šis metodikos rinkinys suteiks galimybę ikimokyklinio ugdymo pedagogams bei vaikų tėvams inovatyviai auklėti vaikus. Priemonė naudojama skatinant savarankiškai domėtis skirtingų tautų tradicijomis, kultūra. Taip pat metodika tinkama skatinti pažintinių ir sensorinių įgūdžių vystymąsi pasitelkiant piešinius, nuotraukas bei vaizdo įrašus.

Pasakos pavadinimas	Istorija apie tris Cris brolius (angl. The story of the three Criş brothers)
Šalis	☐ Italija ☐ Lietuva ☐ Ispanija ☒ Rumunija
Pasakos tipologija	☒ Vietinės tradicijos ☐ Multikultūrinės tradicijos
Tinkamas amžiui	<i>Šis vaizdo įrašas yra tinkamas 3-6 metų vaikams.</i>
Pasakos apibendrinimas	<p>Trijų brolių Crişų istorija pasakoja apie įvykius, susijusius su trijų Rumunijos upių kilme: Crişul Alb, Crişul Negru ir Crişul Repede. Sakoma, kad šios trys upės kadaise buvo trys broliai, patyrę medžiotojai. Grįžtant iš medžioklės jie sutiko merginą ir visi trys ją įsimylėjo. Norėdami išsiaiškinti, kuris iš jų bus merginos vyras, jie grįžo po kiek laiko jos paklausti, bet rado sunaikintą kaimą, trys milžinai niokojo kaimą, vogė, žudė ir apsigyveno ten. Broliai, pasinaudoję užkerėtais kirviais, nugalėjo milžinus, gyventojai galėjo grįžti į savo namus. Tačiau broliai virto trimis upėmis – tokia buvo pavogtų daiktų atgavimo kaina.</p>
Edukacinės galimybės	<ul style="list-style-type: none"> • Supažinti vaikus su Rumunijos upėmis. • Didinintų vaikų sąmoningumą supratimui apie gėrį ir blogį, apie tai, kad gerų ir blogų savybių turi kiekvienas asmuo/personažas; neigiami personažai nubaudžiami pabaigoje; teigiami personažai patiria daug iššūkių norėdami pasiekti savo tikslus.
Pilnas siužetas	<p>Labai seniai kalnų trobelėje gyveno trys broliai. Jie buvo našlės Criş sūnūs.</p> <p>Vieną jų motina juos pavadino Baltuoju (<i>Alb</i>), nes jo oda buvo balta kaip pieno puta, kitą – Juoduoju (<i>Negru</i>), nes jo akys buvo tamsios ir jis pats buvo tamsaus gymio, ir paskutinį – Greituoju (<i>Repede</i>), nes jis buvo staigus ir greitai užsiplieksdavo.</p> <p>Visi trys buvo medžiotojai. Jie įpratę klaidžioti tankiais miškais, kovoti su žvėrimis. Grįžę į miestą, jie iškeičia kailį į maistą.</p> <p>Vieną dieną broliai sustojo lauke, baltų kaštonų medžių pavėsyje, kur buvo fontanas su šaltu ir skaidriu vandeniu. Mergina iš jo sėmė vandenį. Vaikinai paprašė kibiro vandens atsigerti ir numalšinti troškulį. Mergina iškėlė kibirą ir davė jiems, vaikinai negalėjo atitraukti žvilgsnio nuo merginos. Ji buvo labai graži ir visi trys ją įsimylėjo. Jos veidas buvo baltas, juodi šilkiniai plaukai surišti į kasą, akys spindėjo, o balsas buvo labai švelnus, ji pasakė:</p> <p>- Ateikit, drąsieji vyrai ir gerkite! - jos žodžiai skambėjo lyg graži daina ar lakštingalos šnabždesiai trijų stiprių vaikinių ausims.</p> <p>Broliai išėjo, bet jie negalėjo negalvoti apie Florică, iš senojo Novaco, kurios bijojo tų vietovių žvėrys. Vaikinai grįžo ten po kiek laiko, tada dažniau ir dažniau, kol visus „sudegino“ meilės ugnis.</p>

	<p>Praėjus kuriam laikui, pasiklydę savo mintyse, jie nebegrįžo. Jie tarėsi ką reikia padaryti, ir, nesusitarę sumanė, kad geriau paklausti motinos, nes kas gi dar be motinos nori geriausio savo vaikams? O motina, besišypsodama tarė:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pirmiausiai jūs turite paklausti merginos. Jūs visi trys esate gražūs ir stiprūs. Tačiau tik vienas yra jai mielas. Tas vienintelis bus jos vyras, o kiti bus geri broliai. Tuomet išrinktajam teks prašyti jos tėvo, senojo Novaco, jos rankos. <p>Vaikinai negalėjo sulaukti, kol praeis naktis. Auštant jie nuskubėjo pamatyti Floricos. Bet priėjus arčiau, jie pamatė iš kaimo sklindančius dūmus ir išgirdo skausmo deiones. Tada jie pamatė žmones, bėgančius į kalnus, ieškant prieglobsčio. Broliai sustabdė vieną iš žmonių ir paklausė jo, kas vyksta? Vyras, vos sugebėdamas suvaldyti savo baimę pasakė jiems, kad trys milžinai, laikantys fakelus, į kaimą atėjo mėnuliui kylant. Jie sudegino visą maistą ir išdžiovino šaltinius. Pasinaudodami savo pranašumais, jie paėmė grūdus, galvijus ir avis, palikdami žmones badauti. Tada jie paėmė žemes, varį, auksą ir geležį. Visa tai palėpė kalnuose po trimis dideliais akmenimis, kuriuos gali nustumti tik stiprūs vyrai. Vyras vos galėjo atsikvėpti, tačiau jam pavyko pasakyti, kad jei kokie nors drąsūs vyrai bandys susigrąžinti turtus, jie bus prakeikti milžinų ir pavirs - neduok Dieve - vandeniu. Drąsūs vaikinai, stipriai plakančiomis širdimis, lyg išsoktų iš krūtinės, paklausė bėgančiojo, kodėl kaimo vyrai nestojo į kovą su milžiniais? Kodėl garsusis Novacas leidosi nugalimas? Su liūdesiu ir ašaromis bėglys pasakojo, kad Florica tėvui pasakė, jog ji nori ištekėti. Florica sakė, kad sau vyrą pasirinko vieną iš Cris brolių, našlės sūnų iš kalnų. Novacas apsidžiaugė ir laimingai išgėrė statinę vyno. Novacas užmigo, o milžinai rado jį ir nužudė miegant, Floricą paėmė kaip vergę. Bėglio žodžiai sujaukino brolius, tačiau jie pažvelgė vienas į kitą neištarę nė žodžio ir nusprendė eiti į kovą su milžiniais, net savo gyvybės sąskaita. Tolumoje buvo galima išgirsti milžinų, kurie linksminosi ant trijų kalnų viršaus, riaumojimą ir juoką. Po kurio laiko milžinai nuėjo miegoti, kol vėl atėjo pilnatis. Tada jie grįžo į miestus deginti ir žudyti. Cris Broliai kurį laiką vaikščiojo ir čia pat pakeliui rado seną vyrą, kuris kalė metalą ant priekalo. Nustebę, kad senukas nebuvo pabėgęs į mišką, broliai paklausė, ką jis čia daro. Senelis juokaudamas atsakė:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Na, aš gaminu gerus kirvius. Aš galėčiau pagaminti dar geresnius, jei atneštumėte man vario dirbinių, geležimi kaustytus batus ir auksinę karūną iš lokių karaliaus. Aš galėčiau išmokyti drąsius vyrus kautis su milžiniais, jeigu tokių vyrų atsirastų... <p>-</p> <p>Vaikinai iškart sutiko ir paklausė ką jiems reikia daryti. Senolis liepė nueiti į miškus ir surinkti dervą iš tam tikrų eglių. Tada iš dervos jie pagamino korį, bet daug kietesnį ir daug didesnį nei įprastas. Tuomet broliai patraukė į mišką.</p> <p>Jie atėjo pas lokių karalių, atsiklaupė prieš jį, laikydami korį ir tarė:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jūsų galios šlovė pasklido po visą pasaulį, Jūsų Didenybe. Mes atiduodame pagarbą ir atnešėme šį korį.
--	--

	<p>Karalius godokai bandė paragauti medaus, bet prieš tai liepė savo kareiviams išvesti tris vaikus iki jis baigs valgyti. Bet kai jis nosį ir nagus į korį įsmeigė, jis įstrigo dervoje ir negalėjo sukelti jokio garso ar signalo galingiems broliams, kurie jį lengvai nugalėjo, paėmė varinę lazda, geležinius batus, karalius buvo bejėgis. Kiti lokiai tikėjo, kad imperatorius kvietė juos paragauti medaus, tačiau, paragavę kėsnio, jie visi liko įstrigę ir suklijuoti, tokie bejėgiai kaip pats karalius lokys. Taigi batai ir auksinė karūna iškeliavo atgal pas seną išminčių.</p> <p>Senolis įkūrė ugnį panaudojęs egles, iš kurių vaikai surinko dervą, ir ugnyje ant priekalo jis nukalė tris kirvius: auksinį Baltajam, geležinį Juodajam ir varinį Greitajam. Tada jis jiems pasakė, jog už kelių dienų vėl bus pilnatis ir milžinai dar kartą uždegs savo fakelus.</p> <p>Su užkerėtais kirviais reikėjo smogti į fakelus, taip buvo galima nugalėti milžinus. Senolis parodė kelią į kalnus, kur buvo milžinai ir broliai pradėjo savo kelionę, kad išlaisvinų pasaulį nuo trijų mižinių.</p> <p>Jie ėjo dvi dienas ir pavargo trijų kalnų papėdėje. Vieta buvo apdegusi, tik slėnyje buvo rožė su raudonais kaip kraujas žiedlapiais ir kvapą gniauziančiu kvapu. Pavargę jie nusprendė miegoti šalia rožės, įgyti jėgų. Ir jie užmigo baigę kalbėti. Jų sapnuose pasirodė Florica blyškiu veidu ir pasakė:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mano brangieji, milžinai mane pavertė verge. Vienas norėjo, kad tapčiau jo žmona. Vestuvių išvakararėse, norėdama nuo jo pabėgti, aš nušokau nuo kalno. Toje vietoje, kur nukritau, išaugo raudona rožė. Jūs turite nugalėti milžinus. <p>Vaikinai staiga atsibudo. Danguje kilo mėnulis. Milžinai, kurių tvirtovė buvo ant trijų kalnų, išėjo ir uždegė fakelus, triuškindami didelius akmenis ir svarstydami, ką šįkart sunaikinti.</p> <p>Trys drąsūs vaikinai atsargiai lipo į kalnus milžinų link, davė vienas kitam signalą ir staiga pradėjo savo puolimą ... Senuko kirviai buvo užkerėti. Trys broliai savo kirviais smogė į fakelus, kibirkštys nudegino milžinų skruostus ir juos apakino. Milžinai rėkė iš skausmo ir suskubo gaudyti drąsiuosius vaikus. Prasidėjo kova ir atrodė, kad žavūs kirviai turi savo valią ir kovoja patys. Sunkiai sužeisti, milžinai prašė pasigailėjimo ir pažadėjo duoti vaikinams pinigų, jei pasigailės jų gyvybių. Įpykę ir drąsūs vaikinai atsakė, kad jų nepagailės, lygiai taip pat, kaip milžinai nepagailėjo nė vienos nekaltos gyvybės, kurią nužudė ... ir dar nuožmiau užpuolė milžinus. Dienomis ir naktimis jie sunkiai kovojo. Milžinai krito ir žuvo dėl visų trijų kirvių jėgos.</p> <p>Kai pasklido žinia, kad Cris broliai nugalėjo milžinus, žmonės pradėjo leistis nuo kalnų, pasiryžę statyti naujus namus ir pradėti naują gyvenimą. Bet jų džiaugsmas truko neilgai. Greitai jie suprato, kad neturi jokių įrankių dirbti žemę, nes varį, geležį, auksą ir šaltinio vandenį milžinai buvo užrakinę trijuose kalnuose ir tik jie galėjo atrakinti.</p> <p>Tada Cris broliai atsiminė, kad trys stirprūs vaikinai gali atšaukti blogus darbus, jeigu ryšis laisva valia pavirsti į vandenį. Be dvejonų jie nusprendė gražinti gausą į žemes. Žiūrėdami vienas į kitą, jie susikibo rankomis ir pakėlė kirvius.</p> <p>Pirmasis Greitasis smogė į vieną iš kalno skliautų. Per sekundę vaikas virto vandeniui, ir vanduo tekėjo visu greičiu į akmeninius vartus, kurie akimirksniu buvo nugriauti.</p> <p>Tada Juodasis smogė į kitą kalno užtvartą. Juodasis virto tamsaus vandens srove, kuri galingai trenkė į kalną, daužydama kitus</p>
--	---

	<p>akmeninius vartus. Baltasis pataikė į paskutinę užtvartą ir vanduo, kuriuo virto brolis, sulaužė paskutinius vartus ir atrakino milžinų lobį. Kalnuose ten buvo tiek aukso, vario ir geležies, kad žmonės iš visų šių metalų pasidirbo plūgus, plaktukus ir papuošalus.</p> <p>Ir visą tą laiką trijų upių vanduo tekėjo kalnais, gausiai plisdamas į lygumas. Žmonės giria upes, kuomet vaisiai ir daržovės užpildo jų laukus ar sodus.</p> <p>Krantuose yra merginų, kurios meta gėles į vandenį, ir moterys pradeda dainuoti.</p> <p>Įdomu, ar šioje šalyje nebėra tokių upių kaip trys Cris upės - Repede, Alb ir Negru?</p>
<p>Vienos pamokos planas</p>	<p>Pavadinimas: Trys broliai Cris</p> <p>Sritis: mokslai, aplinkos pažinimas.</p> <p>Veiklos rūšis: įtvirtinimas.</p> <p>Tikslas: sustiprinti besimokančiųjų žinias apie Rumunijos vandens regionus; Ugdyti pilietinį jausmą ir moralinių vertybių suvokimą.</p> <p>Uždaviniai:</p> <p>01 žemėlapyje rasti upes: Crișul Mare, Crișul Repede ir Crișul Negru.</p> <p>02 išvardinti keturias pagrindines pasakojimo idėjas, naudojantis pateiktais vaizdais.</p> <p>03 įvardinti neigiamus ir teigiamus veikėjus, argumentuoti jų pasirinkimą.</p> <p>04 suformuluoti / identifikuoti pasakojimo etiką.</p> <p>Taisyklės:</p> <p>Pedagogas besimokantiesiems parodo 3D žemėlapij; jie naudoja jį pasakojime nurodytoms trims upėms rasti. Vienos iš trijų upių pavadinimas sąmoningai pakeistas. Besimokantiesiems nėra pasakojama apie šį pokytį; nepaisant to, jei nė vienas besimokantysis nenustato klaidos, pedagogas apie tai papasakoja.</p> <p>Veiklos vykdymas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pateikti pagrindinę informaciją apie tris upes; - perskaitykite istoriją naudodami reikiamas intonacijas; kartas nuo karto sustabdykite skaitymą, kad paaiškintumėte nežinomus terminus; - paprašykite besimokančiųjų išvardyti pagrindines idėjas naudojant įvairias intonacijas; - papaiškinkite veikėjų skirstymą į teigiamus ir neigiamus; - paprašykite besimokančiųjų nustatyti pasakojimo moralę; mokytojas pateikia besimokantiesiems įvairių užuominų apie pasakojimo etiką; <p>Veiklos baigimas:</p> <p>Mokytoja ir vaikai dainuoja dainą apie tris upes;</p> <p>Mokytoja pagiria vaikus už veiklas.</p>
<p>Medijos galerija</p>	<p>1. Pasakos aprašymas projekto tinklapyje (anglų k.): https://tik.pixel-online.org/storyplot_view.php?id_storyplot=NDg= https://tik.pixel-</p>

	<p>online.org/storytelling_view.php?id_storytelling=OTk=</p> <p>2. Pasakos video, sukurtas projekto partnerių: https://www.youtube.com/watch?v=uxiWSugHY-4</p>
--	--

